

KOLTAI DÉNES

A felnőttoktatás feladatai

Októberben jelent meg az Európai Bizottság nyilatkozata a felnőttek tanulásáról, jelezve hogy sosem késő elkezdni tanulni. A nyilatkozat szerint a legfontosabb cél, hogy tanuljon több felnőtt, tanulhasson több felnőtt, továbbá emelkedjék a felnőttoktatás és képzés minősége, ennek érdekében legyen valódi együttműködés a felnőttoktatási és képzési szervezetek és intézmények között!¹

Ezek a gondolatok tíz éve az Európai Unió oktatási és képzési politikáját meghatározó főbb célkitűzések a felnőttoktatással kapcsolatosan, akár a maastrichti és az amszterdami szerződések oktatási és képzési kérdéseket érintő európai dimenzióira, akár a lisszaboni folyamathoz illeszkedő konkrét oktatási és képzési célkitűzéseket vesszük szemügyre. A minőség, a hozzáférés és a partnerség kérdései mára a legfontosabb tényezők az európai felnőttoktatásban, ezt jelzi e tematikus szám jó néhány szerzője.

Felismertük, hogy a felnőttoktatás és képzés diverzifikációját az európai környezetben nagymértékben befolyásolja, hogy a foglalkoztatási szempontok figyelembe vételével az európai munkaképes népesség közel harminc százalékát kitevő - nagyjából hetvenkét millió - alacsonyan képzett felnőttet versenyképes helyzetbe kell hozni a munkaerőpiacon, ugyanakkor a társadalomban is aktív szereplőt kell a felnőttek tömegeiből formálni.

Ezért értékelődött fel az a tanulóközpontúság, mely fő jellemzője az oktatási és képzési rendszerek korszerűsítésének, szerves része az andragógiának, a felnőttoktatás és képzés tudományos elemzésének, vizsgálatának. Amikor napjainkban az egész életen át tartó tanulási folyamatban a felnőttek tanulása, a tanulás eredményességének fejlesztését biztosító eszközök, módszerek fejlesztése cél, az andragógia megújuló szerepbe kerül a felsőoktatási környezetben, mert egyszerre járul hozzá a felnőtt tanulási eredményességét növelni kívánó felnőtt-oktató tanár, mentor, tréner oktatásához és képzéséhez, de utat nyit a humán erőforrások fejlesztésének és a kultúrát magas színvonalon menedzselni képes szakemberek oktatásának fejlesztéséhez egyaránt.

2006. tehát fordulópont az andragógiában Magyarországon is. Megjelenik az andragógus szak alapképzési (BA) modellje és indítás előtt áll az andragógus mesterszak egyaránt. Úgy tűnik, hogy a Bologna-folyamathoz illeszkedve sikerül megújítani az egyetemi szintű felnőttoktatás és képzés tananyagát.

A Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar oktatói a felnőttoktatás és képzés minőségi fejlesztését célul kitűző Socrates-Grundtvig program keretében egy olyan új európai felnőtt-oktatói mesterszak tananyagát is kidolgozták európai együttműködésben német, lengyel, román, litván, skót egyetemekkel, mely további távlatokat nyit meg az andragógia oktatása, kutatá-

¹ European Commission (2006) Adult Learning: It is never too late to learn.. Communication from the Commission. EC. Brussels. COM (2006) 614 final

sa és fejlesztése terén már idegen nyelvi környezetben kerül előtérbe, mely karunk felnőttoktatási feladatának egyik sarokpontja a minőségi innováció vonatkozásában.

Mindeközben a magyar andragógia Durkó Mátyásra emlékezik, az emlékezés pedig fontos gondolatokat hoz újra és újra előtérbe: Durkó nyomán az andragógia társadalmi szerepvállalását és érzékenységét, rámutatva arra, hogy a tanuló felnőtt nemcsak potenciális munkavállaló, de gondolkodó autonóm lény is egyben. Leszögezhetjük, hogy a felnőttoktatás és képzés funkcionális értelmezésének ma érvényesülő redukcionista, kizárólag szakképzési-munkaerőpiaci felfogásaival szemben a modern magyar andragógiában helye van egy integratív felfogásnak. Ennek alapján mind a nem kizárólagosan szakképzési feladatokat vállaló iskolarendszerű felnőttoktatásnak, a második esély iskolájának, mind az iskolán kívüli öntevékeny, szabadidős kultúráközvetítő, közművelődési szerveződéseknek, intézményeknek van tere az andragógiában az uniós alapelveknek megfelelően formális, a non-formális és az informális tanulási terek közelítésének szándékát figyelembe véve.¹

Vélekedésem szerint e felfogás igyekszik komolyan venni Jacques Delors, korábbi EU-bizottsági elnök hármasságának a tanuló társadalommal létrehozásával, fejlesztésével kapcsolatosan: versengés, kooperáció és szolidaritás.² Ezek a tényezők mind szükségesek egy valóban európai modell fejlesztéséhez. Delors fogalmai tehát, mint az egész életen át tartó tanulás tényezői azok, melyeket andragógiai műhelyünk magáénak vall és ma isk. aktuálisnak tart!

Az andragógia miközben megújul, összeköti mindazon gyakorló szakembereket, akik a felnőttekkel akár a munka világában, a kultúra intézményeiben és szervezeteiben, vagy éppen a felnőttek iskolai, vagy iskolán kívüli oktatási és képzési formáiban tevékenykednek.

E kötetünk ezt a szemléletet és felfogást igyekszik tükrözni!

---

¹ European Commission (2000): Memorandum on Lifelong Learning. Commission Staff Working Paper, Brussels, SEC (2000) 1832.

² Medel-Anonuevo, Carolyn – Ohsako, Toshio – Mauch, Werner (2001): Revisiting Lifelong Learning for the 21st Century. UNESCO-UIE, Hamburg.